

dem scientia, 1. Cor. 1. b. 10. Fugite ergo peregrinas omnes doctrinas, & attentos vos prabete suavissima voci magni illius Pastoris ovium Christi Iesu, qui vos viam salutis per Apostolos & Euangelistas plenissime docet. Despiciate magno animo quaelibet figmenta & traditiones hominum, quibus laqueus conscientis iniicitur, & amplectimini libertatem per Christum partam, ac egregie descriptam in hoc Nouo Testamento: cuius hic sanam aequae ac perspicuam explicationem habetis. Non quod tam perfecta sit aut numeris omnibus absoluta huiusmodi interpretatio, ut nihil quod ad doctrinam aut edificationem pertineat, omnino addi possit. Nam quis tam feliciter & accurate vel unum Scripturae locum examinare aut interpretari possit, ut nemo valeat vel ipsum clarius explicare, vel aliquid amplius in eo observare, quod ad doctrinam aut exhortationem aut aliorum locorum conciliationem faciat? Neque etiam mihi propositum fuit sacrarum literarum studiosis silentium imponere: quin potius pios omnes non hortari modo, sed etiam per sacra obtestari velim, ut si quid habeant vel ex Spiritus reuelatione, vel ex commentariis aliorum quos videre non licuit, in commune afferant, modo id breuiter & cum edificatione: quam in re tam seria & graui cum primis necessariam esse nemo est qui non fateatur. Nam praeterquam quod noui libri quotidie nascuntur, eis quibus opus hoc locupletari potuerit, mihi abunde persuasum est, authores ipsos ex quorum scriptis hanc expositionem desumpsi, ita ab omni ambitione ac emulatione alienos esse, ut nihil magis in votis habeant quam ut illis quibus datum est prophetiae donum, Ecclesiam (in cuius gratiam quod habent acceperunt) eo minime fraudent. Illis itaque duntaxat prodesse volui, qui simplicem & genuinum Scripturae sensum bona fide quaerunt, relicta Ecclesia (quam Dominus indies miris donis cumulat) libertate addendi tempore & loco quod ad communem piorum edificationem pertinere visum fuerit. Quemadmodum in sacris conuentibus fieri solet, ubi piis de rebus diuinis colloquentibus, licet in medium afferre, quod a Deo Patre luminum acceperunt: ita ut si alij fuerit reuelatum a sidenti, prior libenter taceat: sicuti Apostolus, 1. Cor. 14. f. 30. praecipit. Jam vero quod ad authores attinet, ex quorum commentariis vel annotationibus in Nouum Testamentum haec expositio collecta est, ipsorum nomina indicauimus in secunda ab hinc pagina. Ne autem lectores turbarent tam crebra illorum integra nomina repetita, primis tantum literis ea significauimus: tamen si parum necessarium nobis aliquando id videretur, nisi haec una amicorum admonitio nos impulisset, futurum ut quidam nos mendacij arguerent: quod quum Catholica Expositio hoc opus inscriberetur, ex varijs interpretibus collecta, unus tamen contextus appareret: neque eos aliter credituros, nisi literis indicarem singulorum verba. Quod autem inclinarem in eam partem ut authorum nomina non indicarentur literis, hac re adducebar, quod vererer quorundam ingenium, qui hominibus addicti pro hominis auctoritate & existimatione apud homines interpretationem ut plurimum metiuntur, probant, aut reijciunt, considerantes homines potius quam quod Spiritus sanctus illis dictauerit ad communem Ecclesiae suae institutionem. Porro mirabuntur forsitan lectores, quod aliquando pauca admodum verba descripserim ex authoribus: verum hoc sciant quum quempiam reperi, qui eadem diceret quae alij fere omnes, idque paucis, aut etiam multis, sed dilucidioribus verbis, illius verba delegisse, at texendo tamen ex alijs quae ille omisisset aut tacuisset, neque enim omnia uni succurrunt dicenda. Si quando varia aut etiam contraria expositio apud authores occurrit, ita eam descripsi ut simul indicauerim quid lector sequeretur. Neque enim in hoc libro farrago opinionum reperietur, quibus lector turbetur, non edificetur: verum solida doctrina & vera, atque eadem in toto hoc opere, quae ducat ad Patrem & Filium eius Iesum Christum. Boni itaque & aequi consulite (fratres

tres